

PREKO NOĆI PORASTAO DUG GRAĐANA BANKAMA Str. 3.

Rata od
3000 kn od
sutra 3500 kn

■ 17,8 posto skuplji krediti na 'švicarce'

KREDITI Nakon što su švicarski franci zavladaali tržištem kredita, HNB upozorava na rizike

18% više rate u 'švicarcima'

Banke forsirale kredite u francima jer su bili jeftiniji

LJUBICA GATARIĆ

U idućih godinu dana mjesečne rate za kredite u švicarskim francima mogle bi se povećati gotovo 18 posto. Tvrdi to Hrvatska narodna banka u jučer objavljenoj analizi o stanju u bankama unutar koje se, prvi put dosad, nalazi i analiza rizika koju nose krediti u CHF s promjenjivom kamatnom stopom. Hrvatska narodna banka stoga ponovno poziva građane da budu oprezniji pri uzimanju dugoročnih kredita u švicarskim francima jer njihova analiza s "razinom pouzdanosti od

2781 do 3908 kuna. U ožujku ove godine ta bi rata pala na 3041 kunu – niže nego kada je kredit odobren – ali na osnovi zbivanja u proteklih deset godina, kretanja tečaja, te aktualnih kamatnih stopa i LIBOR-a za CHF (kamatna stopa postignuta pri posuđivanju novca između banaka) simulacija pokazuje da postoji velika vjerojatnost da će do ožujka 2007. godine rata porasti na 3582 kune, odnosno petstotinjak kuna, i to uglavnom zbog povećanja kamatnih stopa na švicarske franke.

Unazad godinu i pol građani su podigli oko deset milijardi kuna novih stambenih kredita, a podaci iz banaka pokazuju da je od 70 do 80 posto novih stambenih kredita deviznom klauzulom vezano upravo uza švicarski franak. Banke su počele forsirati te kredite jer su im švicarski franci bili jeftiniji od eura, pa su i kamatne stope na kredite u CHF bile jedan do dva posto niže nego u eurima.

Jaka kuna ublažava

Osim u Zagrebačkoj i Splitskoj banci, gdje je udio stambenih kredita u CHF bio oko 20 posto, kod drugih većih banaka poput Privredne, RBA i Hypo, švicarski franci čine i do 80 posto stambenog portfelja.

HNB upozorava da se LIBOR za CHF s povijesno niskih razina u 2003. godini počeo povećavati, raste i sada, pa očekuju da će banke dizati kamatne stope nakon što što prođu akcijski rokovi kojima su privlačili klijente. U PBZ-u su, na

Banke zbog jeftinog švicarskog franka snižavale kamate, no rate će sada rasti

primjer, u ovoj godini stambeni krediti povećani tri puta, a u Zagrebačkoj dva puta. Banke i jučer neslužbeno kažu da neće poskupljivati kredite u švicarskim francima, ali analitičari tvrde da se to već događa u nekim banakama, samo što građanima ide u prilog jačanje kune pa se dizanje kamata toliko ne osjeti. Premda se u ovoj analizi ne spominju krediti u eurima te nema procjena kretanja kamatnih stopa za takve kredite, HNB već dulje upozorava da će se povećanje kamatnih stopa u svijetu prenijeti i na nas.

PRIMJER RATA KREDITA

100.000 CHF kredita

2006. 3041 kunu

2007. 3582 kune

80%

stambenih kredita odobrenih u protekle dvije godine vezano je uza švicarske franke

HNB: Banke će dizati kamate na kredite u švicarskim francima nakon akcijskih rokova kojima su privlačili klijente

visokih 95 posto" upućuje na to da će idućih mjeseci švicarski franci najvjerojatnije poskupjeti 17,8 posto.

500 kuna više

Konkretno, HNB je pratio cijenu CHF unazad deset godina te je na primjeru kredita od 100.000 CHF pokazao što bi se u tom periodu događalo s mjesečnim anuitetima. Na dan odobravanja kredita, u ožujku 1996. godine (uz 5,58 posto kamate), mjesečna rata bila bi 3201 kunu, i od tada bi se tijekom deset godina zbog promjene kamatnih stopa i tečaja kretala u rasponu od

Zaduženost po zaposlenome dosegla 60 tisuća kuna

Svaki zaposleni dužan 13 plaća

Zaduženost po stanovniku (€)	
Hrvatska	2720
Slovenija	1589
Slovačka	1200
Poljska	1100
Bugarska	530
Srbija	111
EU	13.600
Srednja i Ist. Europa	780

U ovom trenutku svaki zaposleni duguje 60.000 kuna ili trinaest prosječnih mjesečnih plaća u državi. Kreditna zaduženost po zaposlenome povećala se gotovo tri puta od 2001., izračunao je HNB, koji u najnovijoj makrobonitetnoj analizi tvrdi da je zaduženost građana dvostruko veća nego u drugim tranzicijskim državama ako se uspoređuje s BDP-em.

U RH dug građana iznosi 35,9 posto BDP-a, u drugim tranzicijskim zemljama 18 posto, a u EU 57 posto. Veliki kreditni bum pratio je i pad kamata, koje su sa 12 posto 2000. godine pale na oko 7 posto potkraj prošle godine. HNB nije uspio usporiti kreditnu ekspanziju – krediti su ove godine rasli 23 %, a HNB traži od banaka da rast spuste na 12 posto.